

POSTANOWIENIE

Dnia 1 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa P. K.

przeciwko D. Ź.

o ustalenie stosunku pracy, sprostowanie świadectwa poracy i zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 kwietnia 2015 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w E.

z dnia 23 września 2014 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w E. w sprawie z powództwa P. K. przeciwko D. Ź. o ustalenie stosunku pracy, sprostowanie świadectwa pracy i zapłatę, na skutek apelacji wniesionej przez powoda od wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 25 lutego 2014 r., postanowieniem z dnia 23 września 2014 r. odrzucił apelację powoda.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że powód uiścił opłatę od apelacji w kwocie 30,00 zł. Postanowieniem z dnia 27 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w E. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 113.168,32 zł, po czym zarządzeniem z tego samego dnia wezwał pełnomocnika powoda do uzupełnienia braków

formalnych apelacji przez zapłatę brakującej części opłaty od apelacji w kwocie 5.689 zł w terminie 7 dni pod rygorem jej odrzucenia. Mimo wezwania, brakująca część opłaty od apelacji nie została uiszczona.

Na powyższe postanowienie zażalenie wniósł powód, zaskarżając także postanowienie Sądu Okręgowego w E. z dnia 27 maja 2014 r. w przedmiocie ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 113.168,32 zł i podnosząc, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 368 § 2 k.p.c. w związku z art. 25 § 1 k.p.c., tj. przez sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia w zakresie, w jakim nie wynikała ona z rozszerzenia powództwa. W konsekwencji wskazał, że powód nie był obowiązany do uzupełnienia opłaty od apelacji.

W uzasadnieniu podniesiono, że zgodnie z art. 368 § 2 k.p.c. wartość przedmiotu zaskarżenia może być oznaczona na kwotę wyższą od wartości przedmiotu sporu wskazanej w pozwie jedynie wtedy, gdy powód rozszerzył powództwo lub sąd orzekł ponad żądanie. Wówczas sąd drugiej instancji może sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia w trybie art. 25 § 1 k.p.c. Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że sąd drugiej instancji może sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia wyłącznie w zakresie, w jakim powództwo zostało rozszerzone, a nie tylko dlatego, że zostało ono rozszerzone. Żalący wskazał także, że „przy interpretacji art. 368 § 2 k.p.c. w żadnym razie nie należy poprzestać na wykładni językowej, lecz pożądana, żeby nie powiedziec konieczna, jest wykładnia funkcjonalna. Zastosowanie w tym wypadku wykładni językowej prowadzi bowiem w efekcie do naruszenia art. 25 i 26 k.p.c., gdyż pozwala *de facto* na ponowne badanie wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) przez sąd drugiej instancji i powoduje tym samym zmianę ustalonej i przyjętej przez sąd pierwszej instancji wartości przedmiotu sporu”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione. Przepis art. 25 § 1 i 2 k.p.c. stanowi podstawę do dokonania sprawdzenia przez sąd wartości przedmiotu sporu i jednocześnie określa granice czasowe tej kontroli. Mianowicie, sąd może na posiedzeniu niejawnym sprawdzić wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powoda i

zarządzić w tym celu dochodzenie. Po doręczeniu pozwu sprawdzenie nastąpić może jedynie na zarzut pozwanego, zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Zgodnie natomiast z art. 26 k.p.c., po ustaleniu w myśl artykułu poprzedzającego, wartość przedmiotu sporu nie podlega ponownemu badaniu w dalszym toku postępowania. Oznacza to, że po wdaniu się w spór sąd nie ma możliwości modyfikowania wartości przedmiotu sporu. Pozostaje ona w takiej wysokości, w jakiej została określona w pozwie, oczywiście poza przypadkami, kiedy powód cofa pozew w jakiejś części lub rozszerza żądanie pozwu. Możliwość sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji wynikająca z przepisu art. 368 § 2 k.p.c., zgodnie z którym stosuje się art. 19-24 k.p.c. i art. 25 § 1 k.p.c., nie otwiera możliwości ponownego sprawdzenia wartości przedmiotu sporu. Pozostaje ona w takiej kwocie, jaka została ustalona przed sądem pierwszej instancji (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 grudnia 2000 r., I CZ 115/00, LEX nr 51342; dnia 7 kwietnia 1997 r., III CKN 71/97, LEX nr 2958; z dnia 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97, OSNC 1997 nr 10, poz. 162; z dnia 17 grudnia 2003 r., IV CZ 153/03, LEX nr 599563 oraz z dnia 8 grudnia 2000 r., I CZ 115/00, LEX nr 51342).

Jak wynika z toku postępowania, powód w pozwie domagał się ustalenia istnienia stosunku pracy w okresie od 15 czerwca 2009 r. do 3 lipca 2012 r., w ramach którego był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 7.032,02 zł brutto i określił wartość przedmiotu sporu na kwotę 18.000 zł. Następnie zaś rozszerzył powództwo o kwotę 28.292 zł tytułem wynagrodzenia za okres od kwietnia do lipca 2010 r. Wartość przedmiotu sporu pierwotnego roszczenia ani nie została sprawdzona przez Sąd pierwszej instancji, ani też nie zakwestionowała jej strona pozwana przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. W związku z tym wartość przedmiotu sporu odnośnie do roszczenia zgłoszonego w pozwie się ustabilizowała i sąd drugiej instancji nie miał podstaw do jej modyfikowania. Dlatego wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie to suma kwoty 18.000 zł oraz kwoty stanowiącej wartość przedmiotu sporu od rozszerzonego powództwa, tj. 28.292 zł, razem 46.292 zł

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na mocy art. 389¹⁶ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia. Sąd Najwyższy

stwierdził także, że wniosek skarżącego, zawarty w zażaleniu, o zasądzenie kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym jest przedwczesny na tym etapie postępowania. Zgodnie z przepisem art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Jednakże analizując powyższy przepis nie można pominąć ogólnej zasady rządzącej kosztami procesu. Zasada ta wyrażona została w art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Decydujące zatem znaczenie ma wynik procesu a nie jego poszczególnych etapów. Wynik procesu to rozstrzygnięcie o sprawie jako całości. Postanowienie Sądu Najwyższego, w wyniku którego dochodzi do uchylecia postanowienia sądu drugiej instancji odrzucającego apelację i które to uchycienie ma charakter tzw. „uchylecia zmieniającego”, powoduje nadanie biegu apelacji. O ostatecznym wyniku sprawy, według którego zostaną rozliczone koszty postępowania w całości, zadecyduje rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji. Na obecnym etapie postępowania wynik sprawy nie jest znany. Zakładając hipotetycznie różne możliwe warianty, to oddalenie apelacji oznacza przegranie sprawy i nie ma podstaw do zasądzenia na rzecz strony przegrywającej jakichkolwiek kosztów procesu (wyjąwszy sytuację przewidzianą w przepisie art. 103 k.p.c.). W przypadku uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania zastosowanie ma przepis art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., w przypadku zaś wyroku reformatoryjnego o kosztach procesu rozstrzygać będzie przepis art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.